

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie, 5

1. Kompetencje psychospołeczne – miękkie, 6

1.1. Wyjaśnienia terminologiczne, 6

1.2. Elementy strukturalne, 7

Zadania, 9

2. Umiejętności emocjonalne, 10

2.1. Inteligencja emocjonalna, 10

Narzędzia badawcze, 14

Zadania, 15

2.2. Skłonność do empatii, 15

Narzędzia badawcze, 19

Zadania, 20

3. Umiejętności społeczne, 21

3.1. Zachowania asertywne, 21

Narzędzia badawcze, 34

Zadania, 34

3.2. Komunikacja werbalna i niewerbalna, 35

Zadania, 50

3.3. Rozwiązywanie sytuacji konfliktowych, 50

Narzędzie badawcze, 57

Zadania, 57

4. Umiejętność dokonywania prawidłowej samooceny, 58

Narzędzie badawcze, 68

Zadania, 69

5. Umiejętność radzenia sobie ze stresem, 70

5.1. Uwarunkowania skuteczności radzenia sobie w sytuacjach stresu, 74

5.2. Następstwa stresu i strategie zaradcze, 76

Narzędzie badawcze, 79

Zadania, 80

6. Umiejętności intrapersonalne oraz interpersonalne jako czynniki zmniejszające ryzyko wypalenia zawodowego, 81

6.1. Typy pracowników ze względu na dopasowanie do zawodu, 83

Narzędzie badawcze, 86

Zadania, 86

Zakończenie, 87

Bibliografia, 88

WPROWADZENIE

Prawidłowe funkcjonowanie w relacjach z innymi jest niezbędną umiejętnością, szczególnie w przypadku osób, których praca wymaga stałego obcowania z ludźmi. Posiadanie odpowiednio wysokich kompetencji psychospołecznych to ważny wyznacznik efektywności w sytuacjach zawodowych, bowiem tzw. kompetencje miękkie są tak samo potrzebne, jak twarde kompetencje specjalistyczne. Obecnie do kompetencji miękkich przykłada się coraz większą wagę i są one mocno doceniane na rynku pracy, a w niektórych zawodach należą wręcz do kompetencji kluczowych.

Edukacja nastawiona na trening kompetencji psychospołecznych wymaga pracy w formie warsztatowej, w której członkowie grupy uczą się przede wszystkim dzięki swej aktywności wewnętrznej i zewnętrznej. Specyfika metod stosowanych podczas warsztatów oraz wysoki stopień aktywności uczestników sprzyjają skutecznemu rozwijaniu dyspozycji osobowościowych i społecznych. Dochodzi tu zarówno do nabywania przez nich wiedzy, przekonań, umiejętności i sprawności, jak i kształtowania potrzeb i postaw oraz poczucia odpowiedzialności za efekty pracy. Na zajęciach warsztatowych, za pomocą psychoedukacji opartej na modelowaniu, odgrywaniu ról oraz udzielaniu informacji zwrotnych, pobudzana jest aktywność emocjonalna, poznawcza i działaniowa. Warsztaty pozwalają na ujęcie uczenia się jako procesu dynamicznego, przebiegającego etapowo. Są najskuteczniejszą formą tzw. strumieniowania umiejętności.

Niniejsze opracowanie stanowi bazę teoretyczną niezbędną do ugruntowania i dopełnienia wiadomości przekazywanych studentom podczas zajęć realizowanych w ramach przedmiotów: *warsztaty rozwoju kompetencji psychospołecznych* oraz *psychospołeczne uwarunkowania pracy z klientem*. Jest także adresowane do osób zainteresowanych rozwojem osobistym, pragnących świadomie budować i ulepszać swoje kontakty z ludźmi. Książka składa się z sześciu rozdziałów, w których został zawarty przegląd literatury dotyczącej kompetencji odpowiedzialnych za funkcjonowanie człowieka w relacjach interpersonalnych, zarówno w codziennych sytuacjach życiowych, jak i w odniesieniu do efektywności zawodowej. Struktura opracowania wynika z dokonanej przeze mnie klasyfikacji składników kompetencji psychospołecznych (Romanowska-Tołoczko, 2018). W pierwszym rozdziale przedstawiam i wyjaśniam koncepcje różnych autorów dotyczące elementów tworzących strukturę kompetencji psychospołecznych. W kolejnych rozdziałach omawiam specyfikę oraz uwarunkowania umiejętności składowych tychże kompetencji. Wskazuję również narzędzia badawcze służące do pomiaru opisywanych właściwości. Ostatnia część dotyczy syndromu wypalenia zawodowego oraz znaczenia kompetencji miękkich w zapobieganiu i niwelowaniu jego skutków. Każdy rozdział zakończony jest zestawem zadań do wykonania mających na celu utrwalenie i zastosowanie zdobytej wiedzy.

Na bazie treści zawartych w opracowaniu oraz indywidualnych, życiowych doświadczeń uczestników prowadzone są ćwiczenia praktyczne, podczas których studenci rozwijają swoje umiejętności konstruktywnych zachowań w sytuacjach społecznych.